

M.Ed. Semester - 3 (CBCS) Examination
Oct/Nov. -2019 (NEW COURSE)
Sociology of Education (CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં) લખો. (૨૦)
- ૧) શિક્ષણના સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ, હેતુઓ અને વ્યાપ વર્ણવો.
 - ૨) સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.
 - ૩) સામાજિકીકરણની પ્રક્રિયામાં શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- પ્રશ્ન-૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં) લખો. (૧૦)
- ૧) ધર્મ અને સંસ્કૃતિ પર શિક્ષણનો પ્રભાવ જણાવો.
 - ૨) 'ધાર્મિક શિક્ષણ' અને 'ધર્મનું શિક્ષણ' વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
 - ૩) સંસ્કૃતિના સંરક્ષણ અને સંક્રમણમાં શિક્ષણની ભૂમિકા વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (૦૫)
- ૧) શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રના પિતાનું બિરુદ કોને અપાયું છે?
 - ૨) શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રના મહત્ત્વનાં બે કાર્યો લખો.
 - ૩) 'શિક્ષણનું સમાજશાસ્ત્ર' અને 'શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્ર' વચ્ચેનો એક તફાવત જણાવો.
 - ૪) કોઈ શિક્ષણપંચની 'ધાર્મિક શિક્ષણ' સંબંધિત બે ભલામણ લખો.
 - ૫) ભારતીય સમાજની બે લાક્ષણિકતાઓ લખો.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં) લખો. (૨૦)
- ૧) લોકશાહી માટેના શિક્ષણની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.
 - ૨) 'શિક્ષણ એ સામાજિક પરિવર્તનનું કેન્દ્ર છે' - વિધાન સમજાવો.
 - ૩) આધુનિકીકરણની શિક્ષણ પરની અસરો રજૂ કરો.
- પ્રશ્ન-૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં) લખો. (૧૦)
- ૧) વિદ્યાર્થીઓમાં લોકશાહી મૂલ્યોનું ઘડતર કરવા માટે શિક્ષક તરીકે તમારા કાર્યક્રમો જણાવો.
 - ૨) સામાજિક ગતિશીલતામાં શિક્ષણનું મહત્ત્વ લખો.
 - ૩) ગરીબી નિવારણમાં શિક્ષણ કેવી રીતે ઉપયોગી બની શકે ?
- પ્રશ્ન-૪ (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (૦૫)
- ૧) સામાજિક ગતિશીલતાના વિવિધ પ્રકારો જણાવો.
 - ૨) શિક્ષણની સામાજિક સ્તરીકરણ પરની બે હકારાત્મક અસરો લખો.
 - ૩) શૈક્ષણિક તકોની સમાનતાને અવરોધક બે પરિબળો જણાવો.
 - ૪) લોકશાહી માટેનાં શિક્ષણનાં અભ્યાસક્રમની બે લાક્ષણિકતા જણાવો.
 - ૫) શિક્ષણનાં અર્થવ્યવસ્થા સંબંધિત બે કાર્યો લખો.

ENGLISH VERSION

SECTION-1

Que-1 Answer any two from following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)

- 1) Describe the meaning, aims and scope of sociology of education.
- 2) Explain the relationship between culture and civilization.
- 3) Explain the role of the teacher in the process of socialization.

Que-2 (A) Answer any two from following questions. Each answer should be in about 125 words.(10)

- 1) Explain the impact of education on religion and culture.
- 2) Explain the difference between 'religious education' and 'education of religion'.
- 3) Describe the role of education in the preservation and transmission of culture.

Que-2 (B) Answer following questions in very brief. (05)

- 1) Who is the father of sociology of education?
- 2) Write two important functions of sociology of education.
- 3) Explain the difference between 'sociology of education' and 'educational sociology'.
- 4) Write two recommendations regarding the 'religious education' by any education commission.
- 5) Write down the two characteristics of Indian society.

SECTION-2

Ques-3 Answer any two from following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)

- 1) Describe the characteristics of education for democracy.
- 2) 'Education is the center of social change' - Explain the statement.
- 3) Present the effects of modernization on education

Que-4 (A) Answer any two from following questions. Each answer should be in about 125 words.(10)

- 1) Describe your programs as a teacher to build democratic values among the students.
- 2) Write down the importance of education in social mobility.
- 3) How can education be useful in poverty demolition?

Que-4 (B) Answer following questions in very brief. (05)

- 1) Write down different types of social mobility.
- 2) Write two positive effects of education on the social stratification.
- 3) Mention two factors that hinder the equality of educational opportunities.
- 4) Write two characteristics of curriculum of education for democracy.
- 5) Write two tasks of education related to the economy.
